

ETH DIARI

Numerò 144
dimars 29 de junh 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

PACTE NACIONALU ENTRE CONVERGÈNCIA E UNITAT D'ARAN?

Es partits politics entren en ua setmana decisiva entà establir possibles pactes pòstelectoraus.

Segurament qu'ei ena alcaldia de Vielha aquíu a on i a mès jòc politic. Sustot dempús que Calbetó comencèsse era sua campanha personau de suberviuença politica explicant, a tot aqueth que l'avesse volut escotar, que serie dispausat a dar es sòns vòts a Juanito Riu entà que siguesse baile.

Non cau ne díder çò de dificil qu'ac a era premsa deth país entà accedir a auer informacion fidabla de çò que passe entre *bastidors*. D'un costat per ermetisme ath quau mos a acostumat era classa politica dera Val, e d'aute pera practica d'intoxicacion de portaveus circonstanciaus de molti partits.

Quate hèts comprovadi

Prumèr hèt: qui reuament mane ena convergència municipau qu'ei eth sindic Barrera. Per plan que s'esfòrcen en desment'c es veus convergentes, eth senhor Perdices non a un programa d'actuacion municipau independent qu'assigure era autonomia locau der Ajuntament de Vielha.

Dusau hèt: i a un divòrci de sintonia entre Pepito Calbetó e Javier Cardona. Dubèrtament, e sustot en privat, s'acusen mutuament deth desastre electorau. Calbetó sage de salvar com pòt era fiscalizacion, e sustot era publicitat, dera dubertura des 'calaishi intims' der Ajuntament. Lèu ath prètz que siguesse que serie dispausat a dar es sòns vòts a Riu.

Tresau hèt: un còp superada era crisi personau de pèrder era alcaldia, Joan Riu, tamb ua parsimonia desesperanta, a començat a escotar a toti e hè-se estimar. Sap qu'es convergents sagen de sedusí-lo, coneish es maniòbres de Pepito e sap qu'eth pòble de Vielha vò cambi e tranquillitat. Mès coma tostemp, Riu non a ben 'trabalhat' eth supòrt absolut deth sòn partit ne dera sua coalicion entà hèr segontes quines operacions.

Quatau hèt: i a un estat d'opinion generalizat de qu'en Aran s'a perdut en pluralisme e, qu'ath delà, ara se vò tranquillitat e que foncionen entàs ahèrs deth dia a dia es adminis-

tracions publicas, especiaument er Ajuntament de Vielha.

Un nau estil convergent?

Convergència a dessenhant un primèr cambi d'estil entà aplicà-lo en Ajuntament de Vielha. Se vò diferenciar, des deth primèr moment, dera epòca Pepito e entad aquerò vò compdar tamb era ajuda de Joan Riu.

Cau entèner ben eth matís de compdar tamb Joan Riu e compdar mens tamb Unitat d'Aran o era coalicion socialista en sòn conjunt.

Se nòte aquesta volentat convergenta de primar a Joan Riu coma interlocutor, tant en Vielha com en Conselh Generau, en detriment dera figura d'Emili Medan.

Ei indiscutible que i a ua bona quimica personau entre Riu e Perdices, en tot que non n'i a guaira entre eth sindic Barrera e eth líder d'Unitat, eth senhor Medan. Calerà veir se n'i aurà quauqu'ua entre Riu e Barrera. En tot cas, se Joan Riu ei fidèu ath sòn programa electorau e de partit, aurà de parar es pès a un sindic massa intervencionista enes tèmes municipaus.

Es escenaris possibles en Ajuntament de Vielha

Auent clarament decidit coma seràn es govèrns municipaus de lèu toti es pòbles e com serà eth Conselh Generau, sonque manque saber com demorarà er Ajuntament de Vielha.

Maugrat es 'cants de sirena' de Pepito, non i a cap de docte que Pau Perdices serà eth nau baile.

Çò que manque saber qu'ei dues causes: era primèra, se Joan Riu e eth sòn equip haràn un acòrd tamb es convergents tamb un programa de govèrn estable e un cartipàs municipau tamb despartiment de responsabilitats, que poderie amiar a Riu a èster tinent d'alcalde.

Eth dusau escenari possible ei un govèrn tamb minoria convergenta, que cercarie formulas de collaboracion puntuuas tamb Unitat d'Aran, en tot sajar d'establí-ne ua especiau sintonia.

Eth tresau escenari qu'ei un govèrn tamb minoria convergenta

sense cap de 'pònt' estable tamb arrés, çò que les obligarie a guanhà-se es vòts puntuuament entàs diuersi tèmes.

Era discussion intèrna des nacionalistes d'esquèrra aranesi

Com passe en fòrça formacions politicas per tot Euròpa, enes membres dera coalicion Partit dels Socialistes de Catalunya-Progrés Municipal de Catalunya-Unitat d'Aran-Gent d'Aran conviuen dues mentalitats: es municipalistes e es estratègues nacionaus. Ei a díder, aqueri qu'enes pactes pòstelectoraus sonque i ven era sua vila o pòble, o aqueri qu'examinen es pactes auent present eth conjunt nacionau, en nòste cas Aran.

Pòden pactar quauquarren es d'Unitat d'Aran tamb Convergència sus tèmes de Vielha sense mèter dessus dera taula eth conjunt dera politica aranesa?

Er estil Barrera e er estil Medan

Enquia aué s'a agut ua politica de Conselh Generau prepotenta que non a agut en compde ara oposicion en arren sostanciau ne important senon ère utilizà-la de comparsa, çò que fòrça viatges a portat a Medan a 'predicar en desèrt' o acabar siquent 'er acompanyant de viatge' de quauqua operacion, sustot en traspàs de quauques competències dera Generalitat de Catalonha qu'an estat autentiques trufandises entà un govèrn nacionau com ei eth Conselh Generau.

Sonque li mancaue a Barrera dominar era alcaldia de Vielha entà creir qu'er estil personalista e de 'liston baish', en lòc d'aparià-se se pòt duplicar.

Er estil Medan qu'ei doble: un contròtle absolut e absolutista ena alcaldia de Les e un estil de partit extraparlamentari e de reivindicacion permanenta en Conselh. Era cara e era crotz en un madeish politic: un òme de govèrn en Les e un activista en Conselh. A on ei eth govèrn ara ombra dera oposicion?

Era confluència entre convergents e unitents

Se volguessen, es convergents de Barrera poderien 'passar' de toti e governar en tot Aran - exceptat Les- en solitari.

De hèt, ac haràn a nivèu nacionau e a nivèu locau, maugrat qu'an de trapar ua gessuda operatiua entà Vielha.

De moment, totun, era politica oficiosa d'Unitat d'Aran semble clara e ben definida: cap d'acòrd en Vielha senon i a un acòrd nacionau.

Açò, qué vò díder?

Sonque auem podut saber era volentat de consens en Les. Er equip de govèrn locau de Medan preten incorporar era oposicion ena dinamica de govèrn. Com? Aurfrint ua cartèra municipau? Daurint vies d'articulacion dera informacion e eth dialòg? Ja se vederà.

Era pregunta semble logica e legitima: i aurà un pacte nacionau entre Convergència e Unitat d'Aran?

Atencion ara responsa, perque cau rebrembar a toti que, maugrat es vacances, es partits cuntunhen en campanha electorau. Ara sonque cau saber enquia quin punt era rivalitat de Pujol e Maragall interferirà ena politica intèrna aranesa.

HÈ-TE SOSSCRIPTOR D'ETH DIARI

Me n'aiuen parlat. Inclús, en ua visita passatgèra tà Les, que l'auia vist: naut, ben plantat, nu, deishant veir es herides verticaus que dotzees de cunhes, despartides peth sòn còs en tot formar anères, procurarien mantier dubèrtes enquiath dia dera crema, a trauèrs des quaus receberie eth liquid inflamable qu'apressarie era combustion.

Me n'aiuen parlat, mès com quauquarrés - plan endonviadament- a dit, era imatge supe-re lèu tostemp era paraula, dilhèu me deishaua portar pera incertitud e auia de besonh viuer era hèsta, coneishé-la dirèctamet, entà esvanir es dobles malignes que se volien apoderar de jo.

Me n'aiuen parlat, e qu'em cau reconéisher ua cèrta presumpcion quan pensaua que li serie difícil, ath Haro, poder competir tamb era be-ror des hèstes de huec e tradicion qu'auia viscut en Berguedan, o eth crematòri collectiu des efimères, mès autentiques, òbres d'art qu'auia contemplat en tèrres valencianes.

Mès que ja non cau que me'n parlen mès. Pogui afirmar qu'era hèsta de Les, senzilha e casalèra, tamb era sua rusticitat, pr'amor qu'eth sòn escenari ei era madeisha montanha aranesa, m'a emocionat, e creigui qu'eth mielhor e mès sincèr elògi que li pogui dedicar ei dí-der que, entà senté-me compenetrat tamb era, non a estat pas de besonh auer neishut en pa-

ran, senon èster simplement un des multi es-pectadors que viuèem era hèsta: gent de casa, gent de dehòra e tanben gent de plan mès luenh.

Entà viuer eth Haro, entà senté-te-i identifi-cat, sonque cau hèr er esfòrc d'acceptar qu'encara non formam part d'aguest mon de sang, de mentides e d'ambicion que contun-hament e tamb preferéncia mos rebat era te-levision e eth cinema, e qu'admiram era natu-ra, aguesta meravilha unica que mos aufrís eth gòdi de viuer e estimar.

Eth haro e era espectaculara alugada des halhes que l'acompanhen, simbolizen un pilèr de tradicions tostemp ath torn d'un hèt o cir-

constància dera vida der òme. Cremà-lo e es-campillar es sues cendres, que fertilizarien es camps e mos sauvarien de malurs e epidè-mies, ère eth sòn motiu principau. Dilhèu ara, pr'amor der auanç contunhat dera civili-zacion, eth sòn besonh practic pòt auer de-morot marginat, mès qu'eth sòn simbolisme mos ei besonhós.

Amics aranesi, sauvatz era hèsta deth Haro: vos auore.

Josep Ventura
de Catalunya Ràdio

ERA CADUCITAT DES PROMESSES ELECTORAUS

A passat dejà dues setmanes des dera celebracion des Eleccions 99; o aumens atau aurie d'èster! Donques jo, è es mèns dobles.

Cada dia, quan gesqui de casa per prumèr còp, guardi enquiara dreta, a on son plaçadi dus contenedors de lordères e un e veire. Voletz saber per qué? Vos ac condarè.

Dempús de 15 dies ei increïblament vergonhós qu'encara, quauqui partits politics non s'agen dignat en deishar es causes que confòrmen part tanben dera imatge der entorn dera Val

d'Aran com èren abantes des eleccions. Ben qu'an corrut entà enlordí'c tot quan comencèc era campanha electorau; ei clar, entà hè-se es fòtos publicitàries de rigor. Mès, qué passe ara? Quan de temps an de besonh entà qu'es contenedors, boètes de corrèus, eca., se límpien e pogam deishar de veir aguest deplorable panorama de fòtos arrigades o trincades en diuèrsi equipaments d'us public?

Coma volem pensar qu'era Val d'Aran ei, o arthenrà en èster era Soïssa espanhòla, e qu'es promeses electoraus que mos parlauen dera importància dera imatge toristica dera Val d'A-

ran, ei chò mès important entath nòste desenvolopament tamb ac-tuacions com aguesta?

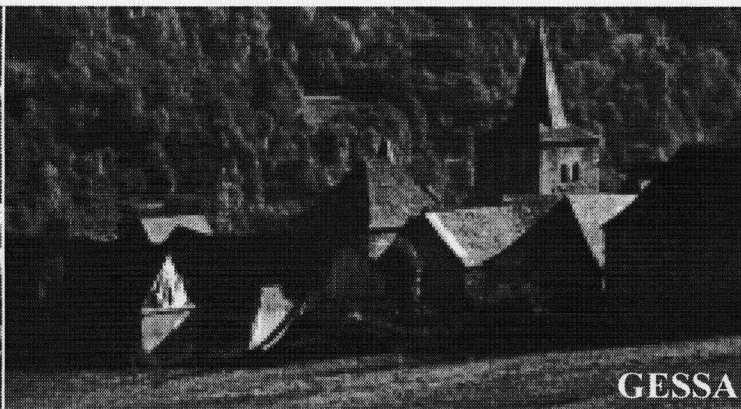
Entà acabar, ua petita reflexion: diden que "totes es causes negatiues an era sua part positiua", e, en aguest cas, ei ben cèrt. Es nòsti politics, tamb eth sòn comportament de **deisha-dèsa** mos demòstren, clarament, qu'es sues promeses electo-raus de tostemps **son productes tamb ua data de caducitat fòrça cuerta.**

Paloma Puche

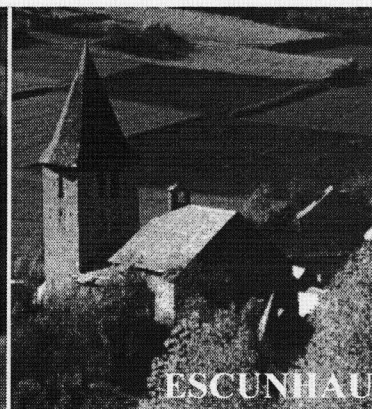
HÈSTES MAJORS DE SANT JOAN, SANT PÈIR E SANT PAU

LES

GESSA

ESCUNHAU

Les

Dimars 29

16.00 Passavila e ronda. **Quilha deth haro.**

19.00 **Hèsta-aumenatge** tara nòsta gent grana: vrespalh, coctèl, balh e, coma convidadi d'aunor, eth grop dera 3au edat **Pechiney** de Marinhas.

23.00 Gran balh fin de hèstes damb eth grop **Xarol**. Ena mieja part s'autrejaràn es prèmis des diuèrsi concorsi celebra-di pendent era Hèsta Major.

Gessa

Dimars 29

12.00 **Santa Missa** en aunor a Sant Pèir.

13.00 Actuacion deth grop de dances **Els Cripets** de Salar-dú.

13.30 **Vermot** aufrít per Excm. Ajuntament.

14.00 Passavila pes carrèrs deth pòble tamb era orquèstra **Paradís**.

17.30 **Jòcs infantils** entara mainadèra.

19.00 **Estirada de còrda** entre soltèrs e maridats.

20.00 Session de balh de tarde tamb era orquèstra **Paradís**.

00.30 Session de balh de net tamb era orquèstra **Paradís**.

Dimèrcles 30

12.00 **Santa Missa** e processon.

16.00 **Gimcama** ena plaça entara mainadèra.

20.00 Session de balh de tarde tamb era orquèstra **Fantásti-ca**, e concors de pastèls.

24.00 Gran session de balh de net tamb era orquèstra **Fan-tástica**.

Diuèndres 2

Romeria entà Nòsta Senhora de Montgarri, tamb er acom-panhament musicau dera *charanga* Los del Cinca e era or-quèstra Xarxa.

24.00 Balh tamb es orquèstres **Xarxa e Joan Carbonell Duet**.

Dissabte 3

12.30 **Cròs infantil de bicis** entà totes es edats.

16.00 **Concors de botifarra** tamb un 1èr prèmi de 20.000 e un 2au de dus camalhons, tamb es corresponenti trofègi. En-tara mainadèra, **concors de diboish rapid e pintada de sa-marretes**.

20.00 Session de balh de ser tamb es orquèstres **Perfil e Banda Sonora**.

00.30 Session de balh de net

tamb es orquèstres **Perfil e**

Banda Sonora. Sortèg d'ua

connexion tamb Canal Satèli-te Digital pendent un an, e

chocolate tamb còca entà aca-

bar.

Escunhau

Dimars 29

12.30 **Santa Missa**.

13.15 Balhs aranesi a cargue dera **Còlha Santa Ma-ria de Mijaran**.

13.30 **Vin d'aunor** aufrít per Excm. Ajuntament entà toti es assistents.

14.30 **Passavila** pes carrèrs deth pòble.

19.30 Session de balh de tarde damb era orquèstra

Latin Grup.

24.00 Session de balh de net damb era orquèstra **Latin Grup**.

Dimèrcles 30

15.30 **Gran campionat de botifarra**.

17.00 **Gimcama** entara mainadèra.

19.30 Session de balh de tarde damb era orquèstra **Latin Grup**.

24.00 Session de balh de net damb era orquèstra **Latin Grup**.

Dissabte 3

12.00 Plegaria en aunor a Sant Ròc e Sant Sebastian, **eth Santet**.

18.00 **Santa Missa**.

19.30 Session de balh de tarde damb eth grop **Cinc som Music's**.

24.00 Session de balh de net damb eth grop **Cinc som Mu-sic's** e eth organista **Ruben**.

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25330 Vielha-Val d'Aran
Telefòn: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: *Xerox's Document Center 220 ST* d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.